

PROGRAM REGIONALNY NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

„Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy”

Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Polska Krajowa Sieć Miast Cittaslow: 5 miasteczek z Warmii i Mazur

Pomysł na weekend — poznaj urok małych miast

Miasta Cittaslow, choć niewielkie, są idealnym miejscem do życia dla mieszkańców i turystów. Nie ma w nich chaosu, stresu i ciągłej gonitwy, a ich mieszkańcy nie spieszą się i żyją powoli.

Idea Cittaslow narodziła się we włoskim miasteczku Orvieto. Burmistrz miasta, Paolo Saturnini wpadł na pomysł rozszerzenia filozofii Slow Food na społeczności lokalne, przybliżenia ich do koncepcji dobrego życia oraz przeniesienia tej koncepcji w praktyce do życia codzien-

nego. W krótkim czasie włoski pomysł podchwycili miasta z innych krajów i promocja miejsc dbających o komfort życia rozszerzyła się na cały świat.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Cittaslow jest organizacją non-profit, której celem jest promowanie i rozpowszechnianie kultury dobrego życia. Stowarzyszenie składa się z władz administracyjnych miast liczących mniej niż 50 tysięcy ludności, które zobowiązały się pracować nad poprawą jakości ży-

cia ich mieszkańców. Dlaczego 50 tysięcy? Bo najbardziej ludzkim wymiarem życia jest mieszkanie w takich małych aglomeracjach. Cittaslow to pewien sposób bycia, odmienny od tego, który dominuje we współczesnym świecie. To życie w zwolnionym tempie, mniej gwałtowne, nie tak prędkie i nastawione na wydajność, ale za to bardziej ludzkie. A co za tym idzie — bardziej solidarne z obecnymi i przyszłymi pokoleniami, szanujące to, co lokalne w świecie coraz bardziej globalnym.

Życie w mieście Cittaslow oznacza udostępnienie wszystkim, także mieszkańcom wielkich miast, wielkiego bagażu doświadczeń, wartości, wiedzy, nauki i sztuki, które są obecne w małych centrach, na byłych terenach marginalnych, prowincjach i peryferiach. Teraz to one stają się nowymi centrami, zwróconymi w przyszłość. Wykorzystują możliwości technologiczne i kulturalne naszych czasów, nie zapominając jednocześnie o historii i tradycji, jaką pozostawili nasi przodkowie.

Slow Cities promują użycie technologii zorientowanych na poprawę jakości środowiska i tkanki miejskiej, a także produkcję wyjątkowej żywności i napojów wpływających na charakter regionu. Polskie miasta ubiegały się o przyjęcie do sieci od połowy 2004 roku. Jako pierwszy do Stowarzyszenia przystąpił Reszel (12 lipca 2004 roku).

Obecnie do Polskiej Krajowej Sieci Miast Cittaslow należą już pięć miasteczek z naszego regionu (Biskupiec, Bisztynek, Lidzbark Warmiński, Nowe

Miasto Lubawskie i Reszel) oraz inicjujący działania Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Przynależność do sieci daje korzyści w postaci poprawy wizerunku miasta oraz szerszej promocji. Samorządy miast są za to zobowiązane do realizowania założeń statutu Stowarzyszenia.

Wiele działań leży w gestii samych mieszkańców, którzy doskonale wiedzą, w jak wyjątkowym miejscu mieszkają. Włączenie mieszkańców do realizacji idei miast dobrego życia jest nieodzownym elementem Cittaslow.

www.cittaslowpolska.pl

Biskupiec — weekend z tradycją

Spokój małego miasta, wielowiekowa tradycja i piękna warmińska przyroda — Biskupiec i okolice to doskonałe miejsce na weekendowy wyjazd. O każdej porze roku na przyjezdnych czeka tu sporo atrakcji.

Biskupiec to niewielkie, pełne uroku miasteczko, w którym mieszka około 10,5 tysiąca mieszkańców. Zadbane uliczki, odrestaurowane kamienice i mnóstwo terenów zielonych sprawiają, że można tu odpocząć, zrelaksować się, poznać tradycję i kulturę regionu oraz spróbować specjałów lokalnej kuchni.

Lato — zwiedzamy skanseny

Ciekawym sposobem na aktywny wypoczynek jest wycieczka samochodowa lub rowerowa na trasie: Biskupiec — Węgój — Besia — Tejstymy — Biesowo — Czerwonka — Biskupiec. W Węgoju można zobaczyć stare, zabytkowe maszyny rolnicze. W Besi znajduje się piękny, barokowy pałac i holenderski wiatrak. W Tejstymach również można podziwiać zespół dworsko-palacowy z XIX wieku. Biesowo to natomiast najpiękniejsza wieś na Warmii i Mazurach, zachwycająca estetyką, uporządkowanym rozkładem przestrzennym i pyszną Uczą Pierogową, odbywającą się w sierpniu.

Jesień — podglądamy przyrodę

Na południe od Biskupca, pomiędzy Łakami Dymerskimi na obszarze około 70 ha znajduje się zlotowisko żurawi. W miesiącach jesiennych (od września do października) gromadzi się tu blisko 2,5 tysiąca ptaków. Stąd odlatują do ciepłych krajów. Zanim odlecą, ich krzyki i nawoływania słychać z daleka.

Zima — wędkujemy na Dadaju

Jezioro Dadaj jest idealnym miejscem do zimowego wędkowania. Komu nie przeszkadza zimno i wiatr, może wyłowić z wody dorodnego szczupaka, leszcza czy okonia.

Więcej o Biskupcu:

www.biskupiec.com
www.bishopofsburg.de
www.biskupiec.bil-wm.pl

www.cittaslowpolska.pl

Bisztynek — weekend aktywny

Niewielkie, ciche i spokojne miasteczko — Bisztynek niemal jak ułai pasuje do idei Cittaslow. Nie ma tu wielkich zakładów przemysłowych, wielkomięjskiego ruchu i ciągłej gonitwy. To miejsce idealne do życia.

Choć w Bisztyнку czas płynie leniwie i jakby w zwolnionym tempie, zapraszamy do aktywnego spędzania czasu w mieście i okolicach. Małe miasto wcale nie oznacza, że jest tu mało atrakcji. Coś dla siebie znajdą amatorzy zwiedzania, obserwowania przyrody, długich spacerów, jazdy na rowerze i na nartach.

Dla miłośników zabytków:

- Sanktuarium Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa, jeden z największych kościołów na Warmii. Przed wielkimi przybływały tu rzesze pielgrzymów, dzięki którym świątynia stale się rozrastała. Dziś zachwyca pięknem, mistycznym urokiem i zabytkowymi ołtarzami
- Brama Lidzbarska — pochodzi z przełomu XV i XVI wieku. Jest pozostałością po murach obronnych, które niegdyś strzegły miasteczka
- kamieniczki z XIX i XX wieku
- spichlerz z XVIII wieku
- kościół poewangelicki i kościół cmentarny

Atrakcje na każdą porę roku:

Wiosna — zwiedzamy warmińskie kościołki
W okolicach Bisztyńka jest całe mnóstwo kościółków, które warto obejrzeć. Warto więc wybrać się w 30-kilometrową trasę. W Unikowie znajduje się piękny, późnogotycki kościół, z wmurowanymi przy bocznym wejściu kaj-

danami. W Sątupach można podziwiać XIV-wieczny kościół z polichromowanym stropem. We wsi Grzęda stoi natomiast kościół konsekrowany przez biskupa Ignacego Krasickiego, ze świetnie zachowanym wyposażeniem. W gotyckim kościółku w Wązławkach możemy natomiast obejrzeć dwa zegary słoneczne.

Lato — spacerujemy, wędrujemy

Latem warto wybrać się na wędrowkę okolicami Bisztyńka. Trasy można wybierać dowolnie, łącząc relaks ze zwiedzaniem: 5 km drogą szutrową do Sułowa, 4 km przez las do Dabrowy, 4 km drogą polną do Warmian. **Jesień — poszukujemy warmińskich kapliczek**
Kapliczki są od wieków wrosnięte w krajobraz Warmii. W okolicach Bisztyńka jest ich bardzo dużo, wiele z nich odnowiono, inne dopiero czekają na renowację. Warto wybrać się pieszo lub rowerem do Łędlawek, Paluz, Warmian, Wozławek, Sołowa czy Prosit.

Zima — wskazujemy do przerebli

W Bisztyńku prężnie działa Klub Morsów „Przeręb”, do którego należy blisko 130 osób — lodowatych kąpieli zażywają co niedziele. Okolice Bisztyńka są idealne do zimowej turystyki i wędrowek na nartach.

Więcej o Bisztyńku:

www.bisztynek24.pl
www.bisztynek-kulturowo.pl
www.bisztynek.plan.pl

www.cittaslowpolska.pl

Weekend z tradycją:

1 dzień — zwiedzanie zabytków miasta, podziwianie panoramy z kościelnej wieży, spotkanie z wybranym twórcą ludowym
2 dzień — wycieczka rowerowa do Czerwonki (Skansen Pszczelarski) i Węgoja (Skansen Rolniczy)
3 dzień — wycieczka nad Dadaj, spacer brzegiem jeziora, obiad w „Gościńcu pod Dębem”

Weekend aktywny:

1 dzień — spacer po miasteczku, zwiedzanie kościółków. Po południu spotkanie z umiowanym miejscowym artystą
2 dzień — spacer pieszy, z kijkami, na rowerze, a zima na nartach do Warmian lub Łędlawek, oglądanie warmińskich kapliczek i krzyży
3 dzień — wycieczka rowerowa, samochodowa do Sułowa (wędkowanie, konie) lub Prosit

Lidzbark Warmiński — weekend z historią

Kilkaset lat tradycji, zabytki, które na każdym kroku przypominają o bogatej historii i szeroka oferta turystyczna sprawiają, że Lidzbark Warmiński jest obowiązkowym punktem programu dla turystów przybywających na Warmię i Mazury.

Spacerując po Lidzbarku Warmińskim można zachwycić się jego spokojem, porządkiem i uporządkowaną przestrzenią architektoniczną. Miasto z roku na rok pięknieje, a zabytki jeden po dru-

gim odzyskują dawną świetność. Bogata baza noclegowa i żywieniowa i wiele atrakcji sprawiają, że Lidzbark Warmiński jest doskonałym miejscem do wypoczynku bez względu na porę roku.

Dla miłośników zabytków:

- Zamek biskupów warmińskich — prawdziwa perełka gotyku, doskonale zachowana budowla (przedzamecz, wieża bramna, bastion i baszta)
- Kościół św. Piotra i Pawła z XIV wieku
- Wysoka Brama — jedyna zachowana z trzech bram, które kiedyś strzegły miasta — mury obronne i układ urbanistyczny
- kamienice z XVIII i XIX wieku
- Kościół Podwyższenia Krzyża
- Oranżeria Krasieckiego

Weekendowe atrakcje:

Wiosna — wspominamy historię
Ciekawym wydarzeniem jest inscenizacja bit-

wy pod Heilsbergiem oraz towarzyszące jej występy, pokazy, koncerty i targi rękodzieła. Warto też wybrać się na Kaziuki-Wilniuki (w marcu), nawiązujące do dziedzictwa kulturowego Wileńszczyzny.

Lato — aktywnie wypoczywamy

Latem Lidzbark Warmiński tętni życiem. Turystów przyciągają liczne imprezy: Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry, Festiwal „Smaki Warmii Mazur i Powiśla”, Festiwal Sera, Dni Lidzbarka Warmińskiego czy Festiwal Muzyki Myśliwskiej. Dla aktywnych są wycieczki rowerowe po okolicy — warto obejrzeć przydrożne kapliczki i zwiedzić kościoły w Krośnie i Opinie.

Jesień — zwiedzamy sanktuarium

W okolicy Lidzbarka wiele jest miejsc kultury maryjnego: Stoczek Klasztorny, Krosno czy Chwałęcín. To piękne zespoły kościelno-klasztorne, w których czas płynie swoim rytmem — idealne miejsce na jesienną zadumę.

Zima — szalejemy na śniegu

Turyści, którzy przybywają do miasta w sezonie zimowym nie mogą narzekać na brak atrakcji. Krzyżowa Góra, lodowisko, szeroka oferta kuli-gów i tras biegowych sprawia, że miłośnicy sportów zimowych wracają tu co roku.

Więcej o Lidzbarku Warmińskim:

www.lidzbarkwarmiński.wm.pl
www.ldk.lidzbarkwarmiński.pl
www.osir.lidzbarkwarmiński.pl

www.cittaslowpolska.pl

Nowe Miasto Lubawskie — weekend z przyrodą

Spokojne miasto, bogate pod względem widokowym otoczenie, możliwość bliskiego obcowania z przyrodą — Nowe Miasto Lubawskie to miejsce dla miłośników wypoczynku na łonie natury.

Nowe Miasto Lubawskie i okolice otoczone są aż pięcioma parkami krajobrazowymi. Urozmaicona rzeźba terenu sprawia, że występują tu niezliczone ilości gatunków roślin i zwierząt. Zanim udamy się na łono natury, warto zatrzymać

się w mieście i skorzystać z jego atrakcji.

Dla miłośników zabytków:

- Sanktuarium Matki Bożej Łąkowskiej — XIV-wieczny gotycki kościół, słynący z największego w Polsce zespołu malowideł ściennych
- fragmenty dawnych obwarowań
- dawny kościół ewangelicki na środku rynku, obecnie kino
- ruiny klasztoru w Łąkach Bratniańskiej
- Muzeum Ziemi Lubawskiej, znajdujące się w dawnej baszcie bramnej

Atrakcje na każdą porę roku:

Wiosna — relaks na łonie natury

Liczne parki i rezerваты zachęcają do spacerów i odpoczynku wśród zieleni. Warto wybrać się na wędrowkę Ścieżką Przyrodniczo-Dydaktyczną w „Dolinie Rzeki Drwęcy” (4 km z Nowego Miasta do Mszanowa). Ciekawą atrakcją jest też Ogród Miniatur, w którym znajdziemy nawet te budowle, które w rzeczywistości już nie istnieją.

Lato — podążamy śladami Krzyżaków

Warto wybrać się na zamek w pobliskim Bratnie i wysłuchać opowieści o krzyżackich czasach. Aktywni turyści mogą wybrać się na Rowerowy Rajd Grunwaldzki (połowa lipca), a miłośnicy muzyki spędzić czas w Ogródzie Róż na Niedzielnym Popołudniu Muzycznym, odbywających się przez całe lato.

Jesień — wędrujemy w Jeziorze Skarlińskim

Wrzesień i październik to wymarzony czas dla wędkarzy — można złowić okonia, szczupaka, leszcza, wzdręga. To okazja nie tylko do wypoczynku nad wodą, ale też spróbowania pysznych regionalnych ryb, które prosto z jeziora trafiają na patelnię. Ciekawym wydarzeniem jest też odbywająca się 8 września procesja na wodzie, podczas której figura Matki Boskiej Łąkowskiej podróżuje łodzią z Sanktuarium do ruin klasztoru w Łąkach.

Zima — pora dla odważnych

Wielką popularnością zimową porą cieszą się

spływy kajakowe po Drwęcy i Welu. To okazja do zmierzenia się z dziką przyrodą i z własnymi słabościami.

Więcej o Nowym Mieście Lubawskim:

www.umnowemiasto.pl
www.itnowemiasto.pl
www.nowemiasto.wm.pl
www.kajakidrweca.pl

www.cittaslowpolska.pl

Reszel — weekend ze sztuką

Od wieków jest to miasto przyjazne dla artystów i mieszkańców. Urokliwe uliczki, stare kamieniczki i imponujący zamek przyciągają do Reszla turystów spragnionych wypoczynku w niepowtarzalnej atmosferze.

Choć Reszel ma zaledwie pięć tysięcy mieszkańców, tętni życiem o każdej porze roku. Posiada

bogatą bazę noclegową oraz wiele miejsc, gdzie można spróbować specjalów regionalnej kuchni i produktów tworzonych na bazie tradycyjnych receptur i naturalnych surowców.

Dla miłośników zabytków

- średniowieczny rynek ze studnią
- zamek biskupów warmińskich — potężna, imponująca budowla. Od wielu lat jest miejscem międzynarodowych imprez. Upodobał go sobie twórcy kultury z Polski i nie tylko.
- kościół pw. Piotra i Pawła z możliwością wejścia na zabytkową, 52-metrową wieżę
- gotyckie mosty nad rzeką Sajną
- park miejski z amfiteatrem — uważany za jeden z najpiękniejszych w Polsce
- Kolegium pojezuickie
- Cerkiew Przemienienia Pańskiego
- Trakt pielgrzymkowy z Reszła do Świętej Lipki (po obu stronach 6-kilometrowej alei stoją różańcowe kapliczki)

Weekend ze sztuką

- 1 dzień — zwiedzanie miasta: zamek, kościół, cerkiew, mosty
- 2 dzień — wizyta w miejscach związanych ze sztuką kulinarną: Młynomag, Kozia Górka, Trzszak. Po południu: spacer po Parku miejskim. Wieczorem: rozmowy o sztuce i historii w zamkowym barze
- 3 dzień — wycieczka piesza, rowerowa lub samochodowa Pielgrzymkowym Szlakiem do Świętej Lipki (Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny)

Atrakcje na każdą porę roku:

Wiosna — spacerujemy z motylami

Reszel i okolice to miejsce, które upodobały sobie dziesiątki motyli dziennych i nocnych. Warto wybrać się na spacer do imponującego parku i przejść się Trasą Ekologiczno-Dydaktyczną

Lato — na szlaku zamków i pałaców

Miesiące letnie to czas na wędrowki po okolicy. Polecamy trasę: Reszel — Drogosze (barokowy zespół pałacowo-parkowy) — Barciany (XIV-wieczny Zamek Krzyżacki) — Ketrzyn (zamek krzyżacki, obronny kościół gotycki) — Bezląwki (krzyżacki zamek przerobiony na kościół) — Reszel

Jesień — próbujemy tradycyjnej kuchni

Miesiące jesienne to najlepszy czas na wędrowki po obiektach należących do sieci Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle, podczas której można zobaczyć powstawanie żywności od pola do stołu. Na wstępie odwiedzamy gospodarstwo „Kozia Górka”, potem Grodzki Młyn, gdzie ze zboża powstaje doskonała mąka. Natomiast w Zakładzie Piekarskim Trzszak można zobaczyć, jak z mąki powstaje tradycyjne pieczywo. Na zakończenie — wizyta w Restauracji Zamkowej.

Zima — relaksujemy się ze sztuką

Zimą najlepszym miejscem na nocleg jest hotel w zamku, urzekający pięknie urządzonej pokojami. Atmosferę sztuki podsyca znajdująca się na zamku Galeria Sztuki Współczesnej

Więcej o Reszlu:

www.ug.reszel.pl
www.mok.reszel.pl
www.miastoreszel.home.pl
www.reszel.net

www.cittaslowpolska.pl

